

שיחות קודש

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

נשיא דורנו
מליובאוויטש

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי,
פרשת פרה, מבה"ח ניסן ה'תנש"א

הנחת הת' בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי
"ועד הנחות התמימים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקהל – פקודי, פרשת החודש, מבה"ח וער"ח ניסן – הננו מוציאים לאור בפעם הראשונה שיחת ש"פ ויקהל – פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן ה'תש"א, לפני שלשים שנה – הנחה בלתי מוגה. הנחה זו הוכנה בשעתו להגהת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אבל בפועל לא הוגה ע"י רבינו.

*

ויה"ר שע"י "חידוש הישנות" בתורת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ובן שלשים לכה, ובמיוחד לקראת י"א ניסן הבע"ל, התחלת שנת המאה ועשרים – נזכה תיכף ומיד לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, שישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות התמימים

ועש"ק, כ"ז אדר, ה'תשפ"א
ברוקלין, נ"י.

Published and Copyrighted © 2021 by
VAAD HANOCHOS HATMIMIM INC.
788 Eastern Parkway Suite #303 | Brooklyn, NY 11213
Tel. (718) 774-6448
SichosKodesh@meaningfullife.com • www.vhh.com

5781 • 2021

בס"ד. משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן ה'תנש"א.

הנחת הת' בלתי מוגה

פארענדיקט אלע ענינים, און מ'דארף נאר "צופוצן די קנעפלעך"¹⁰, און "עמדו הכן כולכם"¹¹ – וואס במשך כל שנים אלו האט מען דאס שוין אויך אפגעטאן –

במילא איז פארשטאנדיק, אז די גאולה איצטער איז דער ענין הכי עיקרי והכי דחוף ונחוץ, הענין שהזמן גרמא קודם כל הענינים; און דעריבער זוכן אידן – און געפינען – לכל לראש דעם ענין הגאולה אין אלע זייערע פעולות און עבודות, כולל אין דער קריאת התורה וואס מ'לייענט, ובנדו"ד – בפ' ויקהל-פקודי, בסיום ספר הגאולה.

ונוסף לזה – לייענט מען פ' ויקהל-פקודי בשנה זו (ובכור"כ שנים) בשבת מברכים חודש ניסן, חודש הגאולה, וואס "בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל" (כדלקמן ס"ט). דערפאר איז נאכמער מובן, אז אין "ויקהל-פקודי" (בסיום ספר הגאולה) דריקט זיך אויס שלימות ענין הגאולה (ובכח זה בענטשט מען דעם חודש הגאולה).

ב. וועט מען עס פארשטיין בהקדים דעם ביאור אין די נעמען פון די צוויי סדרות – "ויקהל" און "פקודי". ווי גערעדט מערערע מאל¹², אז וויבאלד די שמות הסדרות זיינען א חלק פון תורה (זיי זיינען דאך נקבע געווארן ע"פ מנהג ישראל, וואס מנהג ישראל תורה היא¹³), איז אין די ווערטער גופא (מיט וועלכע די סדרות ווערן אנגערופן) פאראן א לימוד.

ולכאורה, האבן די צוויי נעמען, "ויקהל" און "פקודי", גאר פארקערטע פירושים: "ויקהל" מיינט אז מ'האט צוזאמענגעקליבן כמה וכמה יחידים (אדער פרטים) אין אן אופן

א. דער סיפור אין תורה פון יציאת און גאולת מצרים ווערט דערציילט אין ספר שמות. ביז אז על שם זה ווערט דער גאנצער ספר אנגערופן "ספר הגאולה"¹, "שבו יצאו ישראל מאפילה לאורה"².

וויבאלד אז "הכל הולך אחר החיתום"³, איז פארשטאנדיק אז שלימות תוכן הספר דריקט זיך אויס אין סיום הספר (אע"פ וואס דארט רעדט זיך ניט בגלוי וועגן גאולת מצרים).

דער סיום פון ספר שמות איז מיט פרשיות ויקהל-פקודי, וועלכע זיינען מחוברות (בשנה זו וברוב השנים), און ווערן איין סדרה⁴. וע"פ הנ"ל איז מובן אז ויקהל-פקודי בסיום ספר שמות (וואס ער איז דער "סך-הכל" פון דעם גאנצן ספר⁵) – דריקט אויס בשלימות דער ענין הגאולה, גאולת מצרים, וואס זי איז אויך א הכנה און פתיחת הצנור צו דער גאולה האמיתית והשלימה⁶ (צו וועלכע מ'גרייט זיך איצטער), כמ"ש⁷ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ובפרט ווי גערעדט כמה פעמים, אז מ'שטייט איצטער בא דער צייט פון דער גאולה האמיתית והשלימה, ווארום עס זיינען שוין לאנג מקויים געווארן אלע סימנים פון חז"ל⁸ אויף דעם זמן פון עקבתא דמשיחא און ביאת המשיח, און ס'איז שוין פון לאנג "כלו כל הקצין"⁹, ובפרט ע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר שוין יארן צוריק אז אידן האבן

(1) רמב"ן סוף פרשתנו.

(2) ב"ר פ"ג, ה.

(3) ברכות יב, א.

(4) ראה לקו"ש ח"ח ע' 380, ובהערות שם. וש"נ.

(5) ראה בארוכה שיחת ש"פ פקודי תשמ"ט (ספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 312 ואילך).

(6) ראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 384. וש"נ.

(7) מיכה ז, טו.

(8) בסוף מס' סוטה.

(9) סנהדרין צז, ב.

(10) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(11) ראה לקמן ס"ה.

(12) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

(13) ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. מהרי"ל הובא

ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. ועוד.

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

בטיל¹⁸, און בנוגע צו א יחיד, א מענטש, ברענגט דאס ביי יעדערן ארויס מער אחריות צו אויספירן דעם ענין צוליב וועלכע מ'ציילט אים, וויסנדיק און פילנדיק אז מ'האט אים פערזענלעך אויסגעקליבן און געציילט פאר דעם ענין. לאידך איז דא די מעלה ושלמות אין א קהל וציבור ("ויקהל"), וואס דאס גיט צו שלימות אין כללות ואיכות פעולת הענין (מער וויפל א יחיד, און אפילו כמה יחידים – אלס יחידים – קענען אליין אויפטאן).

ויש לומר, אז שלימות הכל איז בשעת מ'האט דעם חיבור פון ביידע מעלות צוזאמען – "ויקהל" און "פקודי". ווארום אויב מ'האט נאר די מעלה פון "ויקהל" (כלל), ווי ער איז כולל א ריבוי פרטים, און גיט די מעלה פון יעדער יחיד ווי ער איז לעצמו, אדער נאר מעלת היחיד און גיט מעלת הכלל – באווייזט עס אז עס פעלט אין שלימות כל הענין, און אויך אין דעם כלל עצמו און אין דעם פרט עצמו. ד.ה. אז דורך דעם "ויקהל" קומט צו א שלימות אין יעדער יחיד, און דורך די יחידים קומט צו א שלימות אין דעם כלל.

וי"ל א' מהביאורים בזה: שלימות און אמת פון א זאך דריקט זיך אויס – דוקא ווען דאס קומט ארויס בפועל אין אלע מיני אפשריות, אין אלע מיני פרטים¹⁹. אויב עס בלייבט א פרט, ביז אפילו אן אפשריות אויף א פרט, וואס אין אים דריקט זיך גיט אויס דער אמת בפועל, באווייזט עס אז דאס איז גיט תכלית השלימות ואמת לאמתו.

ועד"ז איז אויך מובן בנוגע צו "ויקהל" און "פקודי": גיט קוקנדיק אויף דער שלימות פון "ויקהל" לעצמו און "פקודי" לעצמו, איז שלימות שניהם דוקא ווען מ'האט דעם חיבור פון "ויקהל-פקודי".

18) ביצה ג, ב. וש"נ. שו"ע יו"ד סק"י ס"א. שו"ע אדה"ז סתמ"ז ס"כ.
19) ובלשון הידוע: האמת מסכים לעצמו מכל צד (רלב"ג בס' מלחמות השם מאמר ו' ספט"ו. הובא ב"קיצורים והערות" לתניא ע' קב).

אז עס הערט זיך גיט אן דער פרטיות'דיקער באזונדערקייט פון יעדערער וואס גייט אריין אין קהל [גיט ווי לדוגמא דער לשון "ויאסוף" וכיו"ב, וועלכער ברענגט נאר ארויס דעם צונויפקלייבן און צונויפזאמלען א צאל מענטשן אין איין מקום (אדער ענין), אבער אויך לאחרי האסיפה קען זיין אז יעדערער פון די נאספים בלייבט א באזונדער מציאות], נאר אז פון זיי אלע צוזאמען איז געווארן א נייע מציאות – א קהל, וואס באצייכנט דעם כלל (אנשים אדער פרטים) גיט ווי א צירוף פון כמה פרטים נפרדים, נאר א מציאות חדשה – א קהל אחד¹⁴; דאקעגן "פקודי" איז מלשון מניין¹⁵, וועלכער ווייזט אויף דער אויסגעטיילטקייט פון יעדער זאך בפ"ע, וואס דוקא דעמולט איז שייך זיי ציילן.

עפ"ז דארף מען פארשטיין דעם תוכן פון חיבור פרשיות אלו – ויקהל-פקודי – באופן אז זיי ווערן איין סדרה, דלכאורה זיינען זיי הפכים!?

ג. ויש לומר די הסברה בזה:

יעדערער פון די צוויי, "ויקהל" און "פקודי", ברענגט ארויס א געוויסע שלימות: "ויקהל" איז די שלימות וואס טוט זיך אויף דורך א כלל, א קהל אחד – דער כח הציבור, וע"ד המעלה אין "ביאת כולכם"¹⁶, "כל יושבי עלי"¹⁷, וכיו"ב. "פקודי" – דער ענין המנין פון כל פרט ויחיד – באדייט די שלימות אין דעם פרט, אין א יחיד. ווי פארשטאנדיק בפשטות: בשעת מ'ציילט יעדער פרט, יעדער יחיד באזונדער, באווייזט עס אויף זיין חשיבות (אלס פרט ויחיד), ביז אז דבר שבמנין לא

14) ראה ויקרא ד, יג ואילך. וראה יבמות (נו, א) "קהל גרים לא איקרי קהל". ועוד. ולהעיר מפרש"י (בא יב, ו) ד"ה קהל עדת ישראל. וראה צפע"נ כללי התוהמ"צ ערך ציבור.

15) ראה ת"א ותיב"ע ר"פ פקודי. פרש"י שם.
16) ראה כתובות כה, סע"א. נדה מז, א. רמב"ם הל' תרומות פ"א הכ"ו. הל' ביכורים פ"ה ה"ה.
17) ראה ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

בלתי מוגה

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

בב' שיטין, יו"ד ה"א למעלה וקודש למ"ד למטה", אבער ר' אליעזר בר' יוסי זאגט: "אני ראיתיו בעיר רומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת".

שטעלט זיך די שאלה (ווי גערעדט אמאל²⁸): וויבאלד אז ס'איז דא די עדות ראי' פון ראב"י (פון "גדולי החכמים"²⁹), אז אויף דער "ציץ" (בעיר רומי) איז דאס געשטאנען "בשיטה אחת" – ווי קען אין דעם זיין א פלוגתא, א פלוגתא במציאות?

איז איינער פון די ביאורים בזה – ע"פ פס"ד הרמב"ם³⁰ "וכותב עליו שני שיטין כו' ואם כתבו בשיטה אחת כשר ופעמים כתבוהו בשיטה אחת", וכמבואר באוה"ח³¹, אז פון דעם וואס עס שטייט אין פסוק "קדש לה'" סתם "משמע שכל מציאות שיכתוב קדש לה' כשר, ומה שאמרו בגמ' שהי' כתוב שני שיטין כו' לא לעיכובא, ולזה תמצא שאמר ראב"י אני ראיתיו ברומי קודש לה' בשיטה אחת הרי שאין הדבר מעכב, ואפילו לת"ק אינו מעכב"³². ויש לפרש (בדעת האוה"ח³³), אז ס'איז בכלל ניטא קיין פלוגתא צווישן דער ת"ק און ראב"י, ווייל לכולי עלמא זיינען ביידע אופנים אין דעם ציץ – כשר אויך לכתחילה, און אין ביהמ"ק זיינען געווען צוויי ציצי'ן געשריבן אויף ביידע אופנים ("פעמים כתבוהו בשיטה אחת") – וויבאלד אז אין תורה ווערט ניט נתפרש ווי מ'זאל עס שרייבן (בשיטה אחת אדער בב' שיטין).

ועד"ז י"ל בנוגע צו די אנדערע בגדי כהונה (כמה פון זיי עכ"פ),

– ווי בנוגע צו דעם מעיל, ועד"ז בנוגע צו די מכנסיים – אז הגם וואס שיעורם איז

ווי ס'איז אויך געווען אין משכן וכלי המשכן (וועגן וועלכע עס רעדט זיך אין פ' ויקהל-פקודי), ובלשון הרמב"ם²⁰ בנוגע דער מצוה פון בנין בית המקדש: "שצונו לבנות בית הבחירה כו' והוא אמרו ית'21 ועשו לי מקדש כו' וכבר בארנו22 שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה והשלחן והמזבח וזולתם כלם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש, וכבר ייחד הצייווי בכל חלק וחלק23 [ועאכו"כ לדעת הרמב"ן²⁴, אז אויך עשיית כלי המשכן איז א מצוה בפ"ע].

ד. וי"ל נאכמער, כנ"ל: די שלימות פון "ויקהל" (דעם כלל) איז דוקא ווען דאס קומט ארויס אין פרטים, אין כל הפרטים האפשריים. וי"ל דוגמא לדבר – אין עשיית בגדי כהונה (בפ' פקודי²⁵):

בנוגע צו דעם אופן ווי די ווערטער "קדש לה'" זיינען געשטאנען אויפן ציץ ("ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה"²⁶) איז פאראן א פלוגתא²⁷: די חכמים האלטן אז "כתוב עליו

(20) סהמ"צ מ"ע כ.

(21) תרומה כה, ח.

(22) סהמ"צ שורש יב.

(23) ראה לקו"ש חכ"א ע' 252 ואילך, שהחידוש דפ' פקודי לגבי פ' ויקהל הוא, שנוסף להצייווי הכללי של עשיית מקדש בכלל (הכולל ריבוי פרטים), נעשה חשיבות גם בכל פרט ופרט [והנפק"מ לדינא: בעשיית כלי המשכן צ"ל גם הכוונה לשמה, לשם הכלי פרטית (נוסף על הכוונה לשמה, לשם קדושת המשכן)], ועיי"ש, שי"ל שזהו ההוספה ברמב"ם (שבפנים), שלאחרי שכתב שכל כלי המשכן הם "מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש", מוסיף "וכבר ייחד הצייווי בכל חלק וחלק".

(24) בהשגות לסהמ"צ מ"ע לג.

(25) לט, א ואילך. – ועפ"ז יומתק הטעם שסיפור עשיית בגדי כהונה נאמר דוקא בפ' פקודי – שלא במקומו כלל (לאחרי "אלה פקודי המשכן גו'", הסך-הכל של הזהב כסף ונחושת (שבתחלת הפרשה), ולפני המשך הסיפור של הבאת כל כלי המשכן למשה וכו' (לט, לג ואילך)), ומקומו הוא לכאורה בפ' ויקהל בהמשך לעשיית כל חלקי המשכן (ולאחרי זה אודות "פקודי המשכן"?)! אלא שבעשיית בגדי כהונה מתבטא בגלוי הענין ד"פקודי", כבפנים.

(26) תצוה כח, לו.

(27) שבת סג, ב. סוכה ה, א. ועוד.

(28) לקו"ש חכ"ו ע' 200 ואילך.

(29) מאירי שבת שם.

(30) הל' כלי המקדש רפ"ט.

(31) עה"פ תצוה שם. וראה ספרו ראשון לציון לסוכה שם. לקו"ש שם ע' 203 הערה 25.

(32) ומסיים שם: "ובזה לא יקשה בעיניך פסק הרמב"ם פ"ט מהל' כלי בית המקדש".

(33) וכמפורש בראשון לציון שם. – ועפ"ז מבאר לשון הגמ' "אמר ראב"י" (ולא "ראב"י אומר").

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

ארויסקומען בפועל אין יעדער אופן און אלע אופנים האפשריים, אין אלע פרטים ופרטי פרטים, און ניט נאר אמת ווי דאס שטייט אין (פארשידענע דיעות ב)תורה און אין רוחניות ("אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁴⁰), נאר בכל אופנים האפשריים (ע"פ תורה) במעשה בפועל. און דעריבער, וויבאלד אז ע"פ תורה איז דא אן אפשריות אז מ'זאל מאכן דעם ציין (ועד"ז אנדערע בגדי כהונה) בכמה אופנים, איז שלימות האמת דוקא ווען דאס קומט אזוי ארויס (אויך) בפועל ממש.

ה. עפ"ז וועט מען פארשטיין די שייכות פון "ויקהל-פקודי" מיט דער (ספר ה)גאולה. ובהקדים, ביאור בדיוק לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע לדורנו זה האחרון בגלות, אז מ'האט שוין פארענדיקט די עבודה אין גלות, און עס דארף נאר זיין "עמדו הכן כולכם"⁴¹ צו דער גאולה האמיתית והשלימה:

דער לשון "עמדו הכן כולכם" באדייט דער חיבור פון די צוויי ענינים פון "ויקהל" און "פקודי": "עמדו" – וואס באדייט אן עמידה בתוקף – באווייזט אז יעדער יחיד⁴² שטייט מיט זיין גאנצן תוקף⁴³, ביז "עומד לפני הוי"י"⁴⁴, "דע לפני מי אתה עומד"⁴⁵, און "הכן", צוגעגרייט מיט אלע זיינע כחות און ענינים – די שלימות פון "פקודי", "הכן" צו דער גאולה, וואס א דבר חשוב דארף האבן הכנה⁴⁶, ועאכו"כ די גאולה האמיתית והשלימה – דער דבר הכי חשוב (כדלקמן);

(40) עירובין יג, ב. וש"נ.

(41) לשון מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – כ"ו אדר ראשון תרח"ץ (נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ב ע' 794. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' רעח). ובכ"מ. וראה "היום יום" ט"ו טבת: הכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממש.

(42) ראה "היום יום" שם: "הכן עצמך".

(43) שזהו התוכן של עמידה – עמידה (בתוקף) של כל א' בפרט, ואינו מספיק רק העמידה כללית של "כולכם".

(44) ל' הכתוב – וירא יח, כב. ועד"ז בכ"מ.

(45) ראה ברכות כח, ב.

(46) ראה ביצה ב, ב. ובפרש"י שם (ד"ה הכינו וד"ה ואין יו"ט). שו"ע אדה"ז הל' יו"ט סתקי"ג ס"א.

"ממתנים עד ירכים"³⁴, איז אין דעם גופא קען דאס זיין לענגער אדער קירצער, ועד"ז בנוגע צו די שנצים³⁵ פון די מכנסיים, וכיו"ב –

אז היות אין תושב"כ איז ניט מפורש כמה פרטים ווי מ'זאל מאכן די בגדי כהונה, האט מען עס (מן התורה) געקענט לכתחילה מאכן – ולפעמים געמאכט בפועל – בכמה אופנים³⁶, און אמאל³⁷ האט דער כהן אנגעטאן און משמש געווען בכגד אחד און אמאל בכגד שני³⁸.

נאכמער: וויבאלד אז ע"פ תורה קען מען דאס מאכן אויף כמה אופנים – יש לומר, אז מ'האט עס אזוי געמאכט בפועל (בכל אופנים האפשריים)³⁹, ווארום זייענדיק (תורת) אמת און קדושה (אין משכן ומקדש), דארף אמת

(34) תצוה כח, מב. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח הי"ז.

(35) נדה יג, סע"ב. רמב"ם שם.

(36) ולהעיר שבלאו הכי עשו בפשטות כמה וכמה בגדים מכל סוג בגד, עבור כל הכהנים, וגם מפני בגדים שבלו או קרעו, והיו צריכים גם למדות שונות בהבגדים בהתאם להשינויים בגודל וקומת הכהנים.

(37) שהרי הלוכש שני מכנסיים וכיו"ב בבת אחת – עבודתו פסולה (זבחים יח, סע"א ואילך. רמב"ם שם פ"י ה"ה).

(38) ולהעיר שגם במשה רבינו מצינו שינוי בכגדיו – ש"שימש משה שבעת ימי מילואים* בחלוק לבן" (ע"ז לד, א. וש"ג), ולאחרי זה שימש בח' בגדי כה"ג (להמ"ד (זבחים קב, א) שמשו רבינו כהן גדול ה' ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה, ולא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה), כדברי התוס' (ד"ה במה – ע"ז שם).

(39) הערת המו"ל: אולי היתה הכוונה כאן, שגם בנוגע לכמה פרטים בעשיית בגדי כהונה שיש בהם פלוגתא (לדוגמא בנוגע המעיל – זבחים פח, ב) – אף שהי' דבר ידוע ונהוג בביהמ"ק, וגם לאחרי זה הי' לכאורה אפשר לברר, ודוחק לומר שכולם שכחו פרטי אופן עשייתו – אולי י"ל שעשו הבגדים בכמה אופנים (בנוגע לפרטים שלא נתפרטו בתורה), עד שהכריעו בזה כאופן אחד (בזמן הבית), והפלוגתא היא באופן ההכרעה (ע"ד משנת"מ"א בנוגע לכמה פלוגתות במילתא דשכיחא, כמו פלוגתת רש"י ור"ת בתפילין, וכיו"ב). אבל עצ"ע – דאפ"ל שבמשך הדורות שכחו אופן עשיית פרטי הבגדי כהונה (מכיון שלא הי' נוגע לאחרי החורבן), ע"ד ברכות לו, א בנוגע למקום אמירת ברכת הבדלה בתפלת מוצאי שבת.

(*) להעיר שיום זה – כ"ג אדר – הוא יום ראשון משבעת ימי המילואים. וראה לקמן ס"א.

משיחת ש"פ ויקהל־פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

זיינען געווען (און ס'איז דא) זמנים ווען אידן האבן געהאט חירות (לפי ערך) פון מלכות האומות [ביז אפילו א זמן ווען ס'איז געווען א מלך ישראל – ווי ס'איז געווען בזמן הכוזרים, ווען דער מלך כוזרי ואנשי עמו האבן זיך מגייר געווען⁴⁹, וכיו"ב], אז נאר א טייל פון עם ישראל זיינען נגאל געווארן אבער ניט כולם, און (ב) סיי באיכות – אז ס'איז ניט געווען א גאולה שלימה (אויך פאר די אידן וואס זיינען נגאל געווארן), א גאולה נצחית, און א גאולה בכל פרטי ועניני האדם כו';

משא"כ די גאולה האמיתית והשלימה, וועט זיין באמת ובשלימות, בכמות ובאיכות, און א גאולה שאין אחרי גלות⁵⁰ (א) פאר אלע אידן, באופן פון "קהל גדול ישובו הנה"⁵¹, וואס "גדול" אמיתי ע"פ תורה מיינט אז אין גדול למעלה ממנו, און (ב) לאידך – נוסף צו גאולת כלל ישראל (קהל גדול), וועט אויך זיין די גאולה פון יעדער איד (יחיד) בפרט, בשלימות כל עניניו מצד עניניו הוא ("כספם וזהבם אתם"⁵²), וכמ"ש⁵³ "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל". וכידוע אז לע"ל וועט זיין דער מנין העשירי פון אלע אידן⁵⁴ ע"י הקב"ה בעצמו⁵⁵.

(49) ראה בפרטיות במבוא לספר הכוזרי. וש"נ.

(50) ראה מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר –

פסחים קטז, ב.

(51) ירמי' לא, ז.

(52) ישעי' ס, ט.

(53) ישעי' כז, יב.

(54) דכיון שהוא שלימות המנין שנעשה ע"י הקב"ה בעצמו (ראה הנסמן בהערה הבאה) – י"ל שזה כולל כאו"א מבני, האנשים והנשים והטף* (לא כהמנינים בהמדבר שהיו רק מבן עשרים שנה ומעלה. וכיו"ב).

(55) תנחומא תשא ט. במדב"ר פ"ב, יא. פסיקתא דר"כ

"כולכם" באדייט די שלימות פון "ויקהל", אז נוסף לזה וואס יעדער איד (יחיד) שטייט בשלימות ("עמדו הכן"), דארפן אלע אידן שטייען צוזאמען, "כולכם", אין א קהל אחד.

ו. דער טעם פארוואס די הכנה צו דער גאולה דארף זיין באופן כזה איז דערפאר וואס אין די צוויי ענינים – "ויקהל־פקודי" – דריקט זיך אויס די שלימות פון דער גאולה, וכידוע אז א הכנה דארף זיין מעין הענין צו וועלכען מ'איז זיך מכין:

די גאולה האמיתית והשלימה איז כשמה – "האמיתית" און "השלימה" (מיט א ה"א הידיעה), דער איין און איינציקער גאולה וואס דוקא זי איז די גרעסטע און פולקאמענסטע אמת'ע און שלימות'דיקע גאולה פון צווישן אלע גאולות, וואס מער אמת און שלימות קען דערפון ניט זיין – ווארום דאס איז א גאולה וואס לייזט אויס אלע אידן ("כולכם"), אלע מענטשן און אלע ענינים בעולם, און אויך יעדערער בפרט בתכלית השלימות עם כל עניניו ("עמדו הכן"), ביז אלע פרטים און פרטי פרטים⁴⁷ – זייענדיק די גאולה האמיתית והשלימה, וואס "האמיתית והשלימה" (די העכסטע און פולסטע אמת און שלימות) מיינט, אז דאס דריקט זיך אויס און קומט ארויס אין אלע ענינים, כנ"ל.

וכידוע אז אלע גאולות שלפני זה (הגם זיי ווערן אנגערופן "גאולה" ע"פ תורה) זיינען ניט געווען "האמיתית והשלימה", (א) סיי בכמות – אז ניט אלע אידן זיינען אויסגעלייזט געווארן, ווי דאס איז געווען בגאולה פון גלות בבל און גלות פרס ומדי⁴⁸, ועד"ז אין גלות אדום עצמו

(47) ועפ"ז י"ל הדיוק בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר (כנ"ל ס"א) "צופוצן די קנעפלאך", שגם הפרטים הכי קטנים בלבושי האדם נעשים מהודרים כו', וע"ד שכל בגדי כהונה, גם הבגדים הכי קטנים (כמו הציץ שהי' רחב ב' אצבעות – מקומות שבהערה 27. רמב"ם ה' כלי המקדש רפ"ט), וכל פרטי הבגדים – היו צ"ל "לכבוד ולתפארת" (תצוה כח, ב. זבחים יח, ב. רמב"ם שם פ"ח ה"ד).

(48) וגם בנוגע לגאולת מצרים – ראה לקו"ש ח"א בתחלתו, וש"נ.

בלתי מוגה

* להעיר ממ"ש (ויגש מז, יב) "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף" – והרי כל הענינים שהיו ב(ההכנה ל)גאולת מצרים, יהיו דוגמתם גם בגאולה העתידה, כמ"ש (מיכה ז, טו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ובפרט ע"פ הידוע שדור האחרון בגלות הוא גלגול מדור יוצאי מצרים (שער הגלגולים הקדמה כ. ל"ת וס' הליקוטים (להאריז"ל) שמות ג, ד).

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

דערפון לערנט מען אפ בנוגע צו אידן בכל הדורות: "אמר הקב"ה עשה לך קהילות כו' ודרוש לפנייהם ברכים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת כו' ללמוד ולהורות לישראל דברי תורה"⁵⁹.

ועד"ז "פקודי" אליין האט אין זיך כמה פירושים ואופנים, ניט דוקא בקשר מיט דעם מנין העשירי דלע"ל. אנהויבנדיק פון דעם פירוש הפשוט אין פסוק "אלה פקודי המשכן" – דער חשבון וסך-הכל פון נדבות המשכן כו'. ועד"ז אין מנין בני ישראל – זיינען געווען ט' מנינים (קודם דעם מנין העשירי וואס וועט זיין לע"ל)⁵⁵. ויתירה מזה – דער ענין המנין קען זיין פון נאר א טייל אידן, פון א שבט מסויים (שבט לוי⁶⁰ וכיו"ב), פון דעם דור שנכנס לארץ (דער מנין לחלוקת הארץ)⁶¹, ועד"ז דער פייס בכל יום בביהמ"ק דורך "מונה על אצבעותיהן כו"⁶².

וואס הגם אז אויך "ויקהל" לעצמו און "פקודי" לעצמו זיינען ענינים עיקריים וועלכע גיבן ארויס לימודים עיקריים – סיי בנוגע צו כלל ישראל⁶³ און סיי בנוגע צו יעדער יחיד⁶⁴ –

59 יל"ש עה"פ. וראה תו"ש עה"פ (אות ה) וש"ג. – הובא להלכה בשו"ע אדה"ז או"ח סר"צ ס"ג.
60 ראה במדבר ג, יד ואילך.
61 ראה מקומות שנשמנו בהערה 55.
62 יומא רפ"ב. רמב"ם הל' תמידין ומוספין רפ"ד.
63 שהרי גם בענין המנין (פקודי) – מנין של כמה וכמה – מודגש מעלה שנוגע להכלל. ובפרט הט' מנינים של כלל ישראל, ביציאת מצרים, כשנפלו בעגל, כשבא להשרות שכינתו עליהם (פרש"י ר"פ במדבר) וכו'. וכן הוא בענין הפייס בכל יום בעבודת ביהמ"ק, הנוגע לכלל ישראל. ועוד.

64 ובפרט ש"ויקהל" בפשטות הוא בנוגע ללימוד הלכות [והלכות עיקריות – הלכות שבת, הקשורות עם "כלל גדול" (שבת רפ"ז)], הנוגע למעשה בפועל בעולם (כמאחז"ל (מגילה כה, ב. נדה בסופה) עה"פ (חבוק ג, ו) "הליכות עולם לו" – "א"ת הליכות אלא הלכות"), ולא רק באופן ד"דרוש וקבל שכר" (ראה חולין סו, ב). אשר לימוד הלכות מעורר את אדם הלומד לעיון מיוחד כו', כי "ירא מאד לנפשו אולי לא יכוין ח"ו לאמיתתו של דבר, שזה מוציא כחות חזקים יותר וכו'" (המשך תרס"ו ע' ת).

און די שלימות בגאולת הפרט (בגאולת האמיתית והשלימה) איז אויך נוגע צו שלימות פון גאולת הכלל, ווארום דוקא דעמולט איז דאס א גאולה האמיתית והשלימה וואס דערגרייכט און נעמט דורך אלע ענינים, אלע פרטים ופרטי פרטים, יעדערער מיט אלע זיינע כחות הנפש, חלקו בעולם און מיט אלע זיינע מעשים און עבודות (נוסף על "מעשינו ועבודתינו"⁵⁶ פון עם ישראל בכלל).

ז. עפ"ז איז מובן ווי די גאולה איז מרומז אין דעם חיבור פון "ויקהל-פקודי" – דער חיבור פון ביידע ענינים פון "קהל גדול ישוּבו הנה" ("ויקהל"), און "ואתם תלוקטו לאחד אחד בניי", דער מנין העשירי לע"ל ("פקודי"⁵⁷).

און אין דעם באשטייט דער חידוש פון די פרשיות מחבורות וועלכע ווערן איין סדרה, ווייל שלימות איז דוקא בשעת מ'האט ביידע זאכן צוזאמען:

אין דעם ענין פון "ויקהל" אליין זיינען פאראן כמה אופנים ודרגות, ניט דוקא פארבונדן מיט "קהל גדול ישוּבו הנה" בגאולה העתידה. אנהויבנדיק פון דעם פירוש הפשוט אין פסוק אז "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם" – הלכות שבת ("הקדים להם אזוהרת שבת לציווי מלאכת המשכן כו"⁵⁸), און

פ' שקלים (יח, א). וראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך מספר ע' תתקנה ואילך, וש"ג.
56 ראה תניא רפ"ז.

57 די"ל ש"אלה פקודי המשכן" כולל (בפנימיות הענינים) גם מנין בניי, שעליהם נאמר (תרומה כה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ("בתוך כל אחד ואחד" * – ראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו. ובכ"מ). ולהעיר מפרש"י ר"פ במדבר: "כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן כו'". וראה לקו"ש ח"ח ע' 6.
58 פרש"י ויקהל לה, ב.

* שזהו"ע ד"פקודי" – מנין כל אחד ואחד כו', כנ"ל ס"ג.

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

צווייטן באווייזט אז עס פעלט אין אמת ושלמות הדבר, כנ"ל.

און דער סדר בזה איז "ויקהל (און דערנאך) פקודי", וואס איז מדגיש אז די הקהלה לע"ל (קהל גדול) וועט זיין (ניט קיין באזונדער ענין צוליב אן אנדער טעם, נאר) צוליב "פקודי" (מנין בני"), צו ארויסברענגען מעלת כל יחיד; ועד"ז לאידך גיסא: "פקודי" איז ניט קיין באזונדער ענין פון מנין (בדוגמא ובערך צו די ט' מנינים שלפנ"ז, וועלכע זיינען ניט פארבונדן מיט "קהל גדול" דוקא), נאר פארבונדן דוקא מיט "ויקהל", "קהל גדול" פון אלע אידן בכל הדורות.

בסגנון אחר: "ויקהל-פקודי" – וואס איז מרמז אויף דער גאולה האמיתית והשלימה – איז אן איין און איינציקער⁶⁶ אמת ושלמות, וואס קומט ארויס און ווערט נמשך אין אלע ענינים, אין דעם כלל און אין דעם פרט, ביז פרטי פרטים⁶⁷.

שרואים בעין הגשמי (גם של הלעו"ז) הדגים שבים* (וכמו"כ מעלת כל אחד ואחד מישראל כשמונים אותו), מ"מ אין עין הרע שולטת בהם.

66 ולהעיר ש"ויקהל משה" הוא לשון יחיד, ההקהלה שנעשה ע"י משה. ע"ד "פקודי גו" אשר פוקד ע"פ משה" (ולא כמו מנין בני" ברח"א אייר שנעשה ע"י משה ואהרן (במדבר א, ג. וראה שם, ד; ה; יז; יח. וראה לקו"ש ח"ה ע' 3 ואילך). ועד"ז מנין העשירי לע"ל ע"י הקב"ה.

67 וי"ל שענין זה מודגש גם בזה שויקהל משה הי' למחרת יוהכ"פ (פרש"י ר"פ ויקהל), לאחר הכפרה ונתנית לוחות האחרונות – שבוה מודגש השלימות של הלוחות, נוסף ללוחות הראשונות (עבודת הצדיקים), גם לוחות האחרונות (עבודת התשובה), כמרוז ב"לחת חסר כתיב שהיו שתייהן שוות" (פרש"י תשא לא, יח), שזה כמו "לוח" אחד שניתן מה' (והכתב והמכתב מעשה אלקים)**, הכולל כל אופנים האפשריים: לוחות

* כנראה ממנהג חב"ד בנוגע לאמירת תשליך על יד מים שרואים בהם דגים, כפי שנהג כ"ק מו"ח אדמו"ר ברוב השנים.

** ולהעיר שגם בזה היתה עבודת האדם (כי בכל הענינים צ"ל האדם שותף להקב"ה במעשה בראשית כביכול), עליית משה אל ההר – "עלה אלי ההרה".

איז בשעת זיי שטייען אלס באזונדערע ענינים (פרשיות נפרדות, ווי דאס איז בכמה שנים) – קען מען זיי מפרש זיין בכמה אופנים, ניט דוקא פארבונדן מיט דער גאולה האמיתית והשלימה. נאכמער: אפילו בשעת מ'איז זיי מפרש בקשר מיט דער גאולה, איז היות אז ס'איז נאך דא אן אפשריות צו זיי מפרש זיין אויך באופן אחר, ד.ה. אז דער פירוש בקשר להגאולה איז נאר איין פירוש בזה בין שאר הפירושים (וועלכע זיינען ניט פארבונדן מיט דער גאולה), דעריבער איז אויך דער פירוש בזה פארבונדן מיט גאולה – ניט די שלימות ואמת פון ענין הגאולה [ע"ד המדובר לעיל (ס"ג ולקמן ס"ח), אז כל זמן ס'איז נאך דא אן אפשריות באופן אחר, איז דאס נאך ניט שלימות האמת];

דוקא בשעת "ויקהל" און "פקודי" זיינען מחובר אלס איין (סדרה, איין) ענין, באווייזט דאס אויסשליסלעך אויף דער גאולה האמיתית והשלימה, ווארום דוקא דעמולט וועלן זיין די ביידע ענינים צוזאמען: "קהל גדול ישובו הנה" (ויקהל) און מנין העשירי פון אלע אידן (פקודי); און אויך תוכן שניהם יחד באווייזט אויף גאולה האמיתית והשלימה – אז דער אמת ושלמות הגאולה קומט ארויס סיי אין שלימות הכלל (ע"י ויקהל) און סיי אין שלימות הפרט והיחיד (ע"י מנין)⁶⁵, וואס איינער אן דעם

65 ומנין בני" ע"פ התורה (ובפרט מנין העשירי שהוא ע"י הקב"ה) הוא אך ורק ענין של ברכה (משא"כ במנין סתם בעוה"ז כו' אין הברכה שורה, כמאחז"ל (תענית ח, ב. ב"מ מב, א) "אין הברכה מצוי" אלא בדבר הסמוי מן העין", ולכן אסור למנות את ישראל כו' (שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו סט"ו. וכנראה מאופן המנין עבור הפייס בביהמ"ק, כנ"ל הערה 62)) – ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ במדבר. ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך מספר ע' התקנב ואילך.

ויש לומר שבוה נראה העילוי, שאף שמונים כל יחיד ויחיד, יש בזה ברכה והמשכה ממקום שלמעלה מכל גדר התחלקות של יחיד וכלל, ולכן מנין זה הוא ענין של ברכה, וברכה הכי נעלית. וע"ד דברי חז"ל (ברכות כ, א) "מה דגים שבים מכסין עליהם ואין הרע שולטת בהם אף זרעו של יוסף [והרי כל ישראל נקראים על שם יוסף (תהלים פ, ב ובפרש"י)] אין עין הרע שולטת בהם", כלומר אף

בלתי מוגה

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

ח. ע"פ הנ"ל איז פארשטאנדיק ווי "ויקהל-פקודי" (סיום ספר שמות) גיט ארויס דער שלמות התוכן פון "ספר הגאולה", אנהויבנדיק פון גאולת מצרים (דער תוכן בפשטות פון דעם ספר), אין וועלכע ס'איז געווען מעין ביידע ענינים פון "ויקהל" און "פקודי", ובעיקר ובשלימות – בגאולה האמיתית והשלימה (דער גמר ושלמות⁶⁸ פון גאולת מצרים, פתיחת ענין הגאולה), שלמעלה מגאולת מצרים,

ווייל הגם אז גאולת מצרים איז געווען א גאולה כללית (און ראש כל הגאולות), און נאכמער – אילו זכו וואלט דאס געווען באופן פון "ה' ימלוך) לעולם ועד"⁶⁹ (ווי אידן האבן געזאגט בשירת הים)⁷⁰ – איז דאס אבער בפועל ניט געווען אזוי, ויתירה מזה: אפילו מצד דער עצם גאולה (קודם הסיבות וואס האבן געבראכט אז עס זאל ניט זיין באופן פון "לעולם ועד"), איז געווען די אפשריות אז דאס זאל זיין ניט "לעולם ועד", והראי' אז אזוי איז טאקע ארויס בפועל – איז דערפון א הוכחה אז אויך די גאולה עצמה איז ניט "האמיתית והשלימה"; משא"כ די גאולה העתידה וועט זיין א גאולה שאין אחרי' גלות⁵⁰, עס וועט ניט זיין אפילו אן אפשריות באופן אחר.

ט. נוסף צו דעם קשר פון פרשת השבוע (ויקהל-פקודי) מיט ענין הגאולה – איז דאס אויך אונטערשטראכן אין דער קביעות בשנה, וואס דער שבת איז – שבת מברכים החודש ניסן (כנ"ל):

ניסן איז דער חודש הגאולה, וואס "בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל"⁷³, און "ניסן"⁷⁴ (מיט צוויי נוניין) באווייזט אויף "נסי נסים נעשו לו"⁷⁵, די נסים וואס האבן פאסירט בחודש זה בגאולת מצרים, און די נסים ונפלאות – "אראנו נפלאות" – בגאולה העתידה.

ויש לומר, אז שבת מברכים החודש האט אין זיך אן ענין אין וועלכן זי איז נאך העכער פאר דעם חודש ניסן עצמו, כידוע אז דער מברך איז העכער פאר דעם מתברך, דערפאר האט ער בכח אים מברך זיין (און אים ממשיך

ויש לומר אז דאס איז אויך מתאים דערמיט וואס עס שטייט⁷ "כימי צאתך מארץ מצרים

הראשונות שלמעלה מגדר שבירה, לוחות הראשונות ששייך בהם שבירה, שברי הלוחות, לוחות שניות. וראה שיחת ש"פ תשא שנה זו (סה"ש תנשא ח"א ע' 363 ואילך).

וגם בפ' ויקרא, הבא תיכף לאחרי פ' פקודי והקמת המשכן והשראת השכינה שם – ויקרא אל משה מאוהל מועד, מקום הקבוע לגילוי השכינה ודיבורו אל משה (שלמעלה מאוהל פרטי של משה).

68) וכמרומו גם בפ' ויקהל-פקודי בסיום (ספר ה)גאולה, ע"ד סיום ושלמות ענין הגאולה, שהוא גאולה האמיתית והשלימה. משא"כ סיפור גאולת מצרים (פתיחת ענין הגאולה) הוא בתחלת ספר הגאולה.

69) בשלה טו, יז"ח ובפרש"י.

70) ראה ספרי דברים א, ב. הנסמן בלקו"ש ח"ט ע'

346.

בלתי מוגה

71) אוה"ת נ"ך עה"פ.
72) ולכן "אין עד נעשה דיין כו', כיון דחזוהו לא מצו חזו ל' זכותא" (ר"ה כב, סע"ב).
73) ר"ה יא, א. שמו"ר פט"ו, יא.
74) ולהעיר ש"ניסן" הוא מהשמות שעלו עמהם מבבל (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ב"ר פמ"ח, ט. תוד"ה מדברי – ר"ה ז, א. וראה לקר"ש חכ"ג ע' 214 ואילך), שיש בזה ב' הקצוות: עלי' (עלו) מבבל, "זוטו של עולם" (ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. פתיחתא דאיכ"ר כג), והרי העלי' היא לפי ערך הירידה.
75) ראה ברכות נז, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.

משיחת ש"פ ויקהל־פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

הפרטים כו', כמרומוז אין "ויקהל־פקודי" איז מודגש דוקא אין חודש אדר.

ובהקדים, אז אע"פ וואס בכללות איז חודש ניסן (חודש הגאולה) העכער פאר חודש אדר, ווארום דעמולט האבן פאסירט נסים גלויים שלמעלה מדרך הטבע (די נסים פון גאולת מצרים), משא"כ דער נס פורים (בחודש אדר) איז געווען א נס המלובש בטבע⁸², ביז אז מ'דארף אנקומען צו אן עיון והתבוננות אין די פרטי המאורעות בימי מרדכי ואסתר (וועלכע זיינען מצ"ע געווען לכאורה דברים טבעיים: הריגת ושתי ע"י מלך אחשוורוש, נשיאת חן פון אסתר בעיני המלך, מרדכי הערנדיק עצת בגתן ותרש וכו' וכו'), צו זען ווי דער סך־הכל ותוצאה פון דעם מהלך הדברים ע"פ טבע האט געפירט צו ביטול גזירת המן און דער נצחון ושמחה פון (נס) פורים. ווארום דער נס איז אנגעטאן און באהאלטן אין די "לבושי" הטבע⁸³ —

פונדעסטוועגן איז דא א מעלה אין פורים לגבי פסח (ניסן) — מצד דעם גופא וואס דאס איז א נס המלובש בטבע⁸⁴: דורך דעם וואס אלקות (א נס של הקב"ה) טוט זיך אן אין דרך הטבע (ניט דורך ברעכן טבע, דורך ארויסגיין פון גדרי הטבע), אז אין די מאורעות בדרך הטבע פירט זיך אויס דער רצון פון דעם אויבערשטן (די הצלה פון אידן) — ברענגט עס ארויס נאך א טיפערער ענין אין אלקות, אז דאס געוועלטיקט אויך אויף טבע העולם (משא"כ דורך א נס גלוי מצ"ע (שמשדד דרך הטבע), קומט לכאורה אויס אז אע"פ וואס דער נס איז

זיין כל הברכות והמשכות). ועפ"ז י"ל אז שבת מברכים חודש ניסן (שלמעלה מחודש ניסן) איז מרמוז אויף דער גאולה האמיתית והשלימה, שלמעלה מגאולת מצרים, ביז אז דאס איז מרמוז אויף דעם גואל עצמו, "גואל ישראל"⁷⁶ — דער אויבערשטער אליין — וואס ער ברענגט און טוט אויף דער גאולה (זייענדיק למעלה מהגאולה עצמה).

ולהוסיף, אז שבת מברכים חודש ניסן איז בסוף חודש אדר, הבא בסמיכות צו חודש ניסן — "מיסמך גאולה לגאולה"⁷⁷, גאולת פורים לגאולת פסח⁷⁸. וי"ל אז וויבאלד עס שטייט "גאולה לגאולה" סתם, איז דאס אויך כולל גאולת פורים ופסח לגאולה האמיתית והשלימה — אמיתית ושלמות ענין הגאולה.

ובפרט בשנה זו, ה'תנש"א, ר"ת "הי" תהא שנת נפלאות אראנו": "הי" תהא" מלשון בהווייתה תהא⁷⁹ — ענין תמידי ונצחי, "שנת" מלשון שינוי⁸⁰, הכולל כל שינויי הזמן, אז אויך אין די שינויי הזמן (פון עולם) ווערט "אראנו נפלאות", באופן של ראי', שאין שייך בו שינוי, כנ"ל.

י. דער ביאור (בעומק יותר) אין דעם עילוי פון שבת מברכים ניסן (וואס קומט אויס אין חודש אדר, ובסיום החודש, וואס הכל הולך אחר החיתום, ובשנה זו — בכ"ג אדר, די התחלה פון די שבעה ימים האחרונים פון חודש אדר⁸¹) — וועט מען פארשטיין דורך מבאר זיין ווי דער שלימות פון דער גאולה האמיתית והשלימה (האמת שמתבטא בכל

(76) ישע' מט, ז. ברכה השביעית דתפלת העמידה.

(77) מגילה ו, סע"ב.

(78) פרש"י שם.

(79) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. יז, ריש ע"ב. בכורות

ד, ב. ובכ"מ.

(80) רמ"ז לזח"ג רעז, ב. שרש ישע ערך שנה. עבוה"ק

ח"ד פי"ט.

(81) ולהעיר שהם גם השבעת ימי המילואים דחנוכת המשכן, שסיומם בר"ח ניסן (שבת הבאה) — והרי ידוע העילוי של ימים אלו, ע"ד ענין החינוך בכלל, שנותנים מתנות רבות וכו' (ראה לקו"ש חכ"ה ע' 378 ואילך, וש"נ).

(82) ראה תו"א מג"א צג, ריש ע"ד. ק, א. ובכ"מ.

(83) וזהו א' מהטעמים שבמגילת אסתר לא נזכר שם הוי' (בגלוי)*, כי נס פורים הוא כבחי' (אסתר מלשון) "ואנכי הסתר אסתיר" (וילך לא, יח. חולין קלט, ב), ואילו גילוי שם הוי' הוא המקור לנסים גלויים (השודדים את דרך הטבע).

(84) בהבא לקמן — ראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' רכו. וש"נ.

(*) ראה לקו"ש חכ"א ע' 201 ובהערות שם. וש"נ.

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

דורך דעם בעש"ט – כידוע אז איינער פון די יסודות פון תורת הבעש"ט איז דער ענין פון השגחה פרטית⁹⁰, אז דער אויבערשטער איז משגיח על כל פרט ופרט שבעולם (טבע), ביז אז אפילו דער אופן ווי א בלעטעלע ווערט פאנאנדערגעבלאזן דורך א ווינט וכיו"ב – איז נוגע אין מחשבה הקדומה דא"ק⁹¹. ובמכ"ש וק"ו ווען עס רעדט זיך וועגן די פרטים פון א אידן, אפילו א יחיד מיראל, אפילו א קליין קינד – ע"ד המדובר לעיל ווי אמת ושלמות דארפן ארויסקומען און קומען ארויס אין אלע פרטים ופרטי פרטים (פקודי).

און אין דעם גופא איז צוגעקומען נאכמער כח דורך גילוי תורת חסידות חב"ד ע"י דעם אלטן רבי'ן, וועלכער האט מגלה געווען פנימיות התורה אין חכמה בינה ודעת, באופן אז דער אדם הלומד ווערט דערמיט נתאחד, באופן פון "יתפרנסון מיני"⁹², ביז אז מ'זאל עס קענען פארשטיין מיטן שכל פון נה"ב, ביז אז מ'זאל דערמיט קענען דורכנעמען די לבושי הטבע פון עולם.

ושלימות גילוי זה (פון תורת חסידות חב"ד) באופן פון "יפוצו מעינותיך חוצה" – האט זיך אויפגעטאן דורך דעם מאסר וגאולה פון דעם אלטן רבי'ן, כידוע⁹³ אז דער מאסר איז געקומען צוליב א קטרוג למעלה אויף אופן גילוי החסידות דורך דעם אלטן רבי'ן, ביז אז דער אלטער רבי האט דערפאר געפרעגט (זייענדיק אין מאסר) צי ער זאל משנה זיין הנהגתו באופן גילוי החסידות, און מ'האט אים געענטפערט, אדרבה: ער זאל נאכמער מוסיף זיין אין דעם. ביז אז דורך דער נצחון הגאולה (פון י"ט כסלו), האט זיך אנגעהויבן א נייער שלב אין דער עבודה – דער עיקר פון יפוצו

למעלה מדרך הטבע, איז דאס אבער כאילו ווי "טבע" איז א סתירה צו דעם נס; און אין דעם באשטייט די כוונה פון בריאת העולם – וואס איז געווען ב(סוף) חודש אדר, בכ"ה אדר⁸⁵ – אז אין דער בריאה עצמה, שנברא בשם אלקים, א וועלט אונטערגעווארפן די הגבלות פון חוקי הטבע, זאל מען דארט מגלה זיין אז "בראשית ברא אלקים גו"⁸⁶.

וואס דאס איז אויך דער טעם פארוואס קיום המצוות דארף זיין דוקא בדרך הטבע – בכדי אויפטאן דעם בירור פון טבע און דארט מגלה זיין אלקות. וכידוע דער סיפור בזה מיטן אלטן רבי'ן⁸⁷ בעת ער איז געווען אין מאסר צוליב זיין עבודה פון הפצת המעינות חוצה, אז אמאל פארנדיק אויפן שיפל פון בית האסורים ("פעטרפאָוועלסקין קרעפּאַסט") אויף דעם נהר "ניוואָ" צו "טאַיינעם סאַוועט" צוליב דער חקירה ודרישה, האט דער אלטער רבי געוואלט מקדש זיין די לבנה. האט ער געבעטן באם פקיד צו אפשטעלן די שיפל (בכדי ער זאל קענען מקדש זיין די לבנה במנוחה כו'), און בשעת דער פקיד האט ניט געוואלט, האט עס דער אלטער רבי אפגעשטעלט בדרך נס. דערנאך, ווען דער שיפל האט ווייטער אנגעהויבן פארן, האט דער אלטער רבי ווידער געבעטן באם פקיד ער זאל אים אפשטעלן, און האט סו"ס גע'פועל'ט – ווארום הגם אז דער אלטער רבי האט עס אפגעשטעלט בדרך נס, דארפן מצוות עצמן⁸⁸ געטאן ווערן דוקא בדרך הטבע.

ויש לבאר זה – ע"פ הידוע אז דער גילוי פון תורת החסידות, ובפרט תורת חסידות חב"ד, האט געגעבן א כח מיוחד צו אויפטאן גילוי אלקות אין טבע⁸⁹.

אנהויבנדיק דורך גילוי תורת החסידות

90) כתר שם טוב הוספות סקי"ט ואילך. וש"נ. וראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 277 ואילך.
91) לקו"ד ח"א פד, ב. וראה לקו"ש שם ע' 277-278.
92) ל' התקו"ז ת"ו בסופו. וראה הקדמת המק"מ לספרו. כסא מלך התקו"ז שם. ועוד.
93) בית רבי ח"א פט"ז בהערה. וראה לקו"ש ח"ל ע' 170 ואילך.

85) לדעת ר"י – ר"ה יא, רע"א. תוד"ה לתקופות – שם ח, א. וראה לקו"ש חט"ז ע' 483 ובהערות שם.
86) בראשית א, א.
87) לקו"ד ח"ד תשנב, ב.
88) משא"כ ההכנות למצוה.
89) ראה סד"ה פדה בשלום תרפ"ה.

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

ולהוסיף, אז ער האט געלעבט ס"ח שנה (קה"ת-תקע"ג), בגימטריא "חיים"⁹⁹, און אותיות "סח" אויך מלשון "היסח (הדעת)", וואס "אין משיח בא אלא בהיסח הדעת"¹⁰⁰, שנאמר "מצאתי דוד עבדי"¹⁰¹ (במזמור פ"ט בתהלים¹⁰²), כידוע¹⁰³ אז דורך הפצת המענינות חוצה ווערט "אתי מר" דא מלכא משיחא.

ולאחרי הריבוי עבודה זינט דעם זמן פון אלטן רבי'ן דורך רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו – איז מען שוין זיכער גרייט צו דער גילוי פון משיח בגאולה האמיתית והשלימה, ווען עס וועט זיין שלימות גילוי אלקות (שניאור) אין גדרי הטבע (זלמן), אז נוסף צו די נסים ונפלאות גלויים (שלמעלה מדרך הטבע), וועט אויך זיין די שלימות פון נסים מלובשים בטבע, פאר יעדער איד און אלע אידן, וגילוי השגחה פרטית אויף כל פרט ופרט שבעולם.

יא. לאחרונה איז צוגעקומען נאך אן ענין וואס מאכט לייכטער צו זען די ענינים הנ"ל:

בפורים שנה זו – בהמשך להמאורעות בימים שלפנ"ז אין דער מלחמה צווישן "בבל" און "ארם" – האט פאסירט א נס גלוי (מלובש בטבע) – ואין איש (עכ"פ כמה וכמה) שם על לב כדבעי – אז עס האט זיך פארענדיקט דער נצחון (ווי חסידי אוה"ע האבן פורים מכריז געווען) איבער א מנגד וצורר יהודים, ביז אז נמלט על נפשו (און ס'איז א ספק וואס וועט מיט אים זיין וכו'), בדוגמא צו דעם נס פורים

99) וראה שיחת ב' ניסן תשמ"ח (ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 349), שבשנת תשמ"ח ה' ס"ח (בגימטריא "חיים") שנה מהתחלת זמן הנשיאות של כ"ק מו"ה אדמו"ר (בשנת תר"פ).

ולהעיר שהסתלקות הרבנית הצדקנית ע"ה – בעלת יום ההולדת דכ"ה אדר – ששמה "חיי", היתה בשנת תשמ"ח. וראה שיחת כ"ט שבט תשמ"ח (סה"ש שם ע' 274), בביאור השייכות לאדה"ז, ששמו שניאור זלמן.

100) סנהדרין צז, א.

101) ראה ב"ר פכ"ט, ג.

102) פסוק כא.

103) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

מענינותיך חוצה, כידוע⁹⁴.

ויש לומר, אז דער כח – פון בירור הטבע דורך חסידות חב"ד – איז געקומען דורך דעם וואס דער נס הגאולה פון דעם אלטן רבי'ן גופא איז געווען מלובש בדרך הטבע, אז די ממשלה עצמה וועלכע האט אים ארעסטירט, האבן דערנאך מודה געווען און אים באפרייט⁹⁵.

ועפ"ז י"ל אז אויך אין די פרטי המאורעות בקשר מיט דעם מאסר איז מודגש דער ענין פון עבודה בדרך הטבע. און דערפאר האט זיך דאס אויך אויסגעדריקט אין דעם, אז זייענדיק אין מאסר, האט דער אלטער רבי געבעטן באם פקיד צו מקדש זיין די לבנה צוליב דעם וואס קיום המצוות דארף זיין בדרך הטבע.

ולהוסיף, אז דאס איז געווען בקשר מיט קידוש לבנה – וואס איז אן ענין כללי פארבונדן מיט אידן בכלל, הדומין ומונין ללבנה⁹⁶, און קידוש לבנה דורך א נשיא בישראל, וואס הנשיא הוא הכל⁹⁷, ובפרט א נשיא חב"ד, וואס ביי אים איז אונטערשטראכן די עבודה בבירור הטבע – און דעריבער ווערט דערפון א לימוד כללי פאר אלע אידן און פאר יעדער איד.

ויש להוסיף, אז דאס איז אויך מרומז אין שמו פון דעם בעל הגאולה – שניאור זלמן: דער גילוי פון שני אור, אור הנגלה ואור הנסתר (פנימיות התורה)⁹⁸, אין "זלמן" אותיות לזמן⁹⁸, זמן ומקום – גדרי טבע העולם, ביז בפרטים ופרטי פרטים.

ואילו זכו, און עס וואלטן זיך ניט אריינגעמישט זייטיקע זאכן – וואלט מען דעמולט זוכה געווען צו שלימות הגילוי פון "שניאור זלמן" בגאולה האמיתית והשלימה; און מעין זה איז אויך געווען בימי חייו פון דעם אלטן רבי'ן.

94) ראה ספר השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

95) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ה ע' 186 ואילך. וש"נ.

96) סוכה כט, א. ב"ר פפ"ו ג. זח"א רלו, ב.

97) פרש"י חוקת כא, כא.

98) ראה לקו"ש ח"ו ע' 35 ואילך. וש"נ.

משיחת ש"פ ויקהל־פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

און זיכער וואלט געווען כדאי אז אידן וואלטן דאס אויסגענוצט צו מדגיש זיין אז דאס איז פון די סימנים אויף ביאת המשיח (כמבואר בילקוט שמעוני¹⁰⁴: מלכיות מתגרות זו בזו וכו'), נוסף אויף דעם וואס מ'זעט אין דעם נסים גלויים של הקב"ה – בהתאם דערמיט וואס ס'איז א "שנת אראנו נפלאות", לאחרי שנה שלפנ"ז – "שנת נסים".

און טאמער משיח וועט זיך פארהאלטן ח"ו נאך א טאג וכו', וועט מען זיכער זען נאך נסים גלויים, און אויך די אוה"ע וועלן זיי זען, און דורך דעם מכיר זיין אז יש בעה"ב ומנהיג לבירה זו, און ניט ברקיע השביעי, נאר ער פירט אן מיט דער וועלט בהשגחה פרטית און מאכט נסים גלויים דא למטה.

יב. וכשם ווי עס פאסירן נסים פאר כלל ישראל, אזוי פאסירן נסים פאר יעדער איד בפרט בעניניו הפרטיים, ביז אפילו פאר א אידיש קינד – כמדובר לעיל בנוגע צו השגחה פרטית. וע"ד ווי ס'איז געווען בא משה רבינו, אז זייענדיק א תינוק קטן – האט אים בת פרעה (א ניט־איד) געראטעוועט פון ים סוף, און אים אנגערופן (און אזוי הייסט ער אין תורת אמת) "משה" – ע"ש "מן המים משיתיהו"¹⁰⁵, ביז אז זי האט גע'פועל'ט בזה אויך אויף אמתה¹⁰⁶, ביז זי האט געבראכט דעם קינד און אים באשיצט אין בית פרעה, מושל בכיפה¹⁰⁷. ועד"ז ווערט אויפגעטאן אויך איצטער בא יעדער אידיש קינד, און בא אידן בכלל, אנשים נשים וטף – אז אוה"ע זיינען זיי מסייע און באשיצן זיי, נאך אין די לעצטע טעג פון גלות, מעין וע"ד "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"¹⁰⁸.

ותיכף ומיד ממש איז מען זוכה צו דעם גילוי הקץ וואס איז מכוסה בים – "לבא לפומא

בימים ההם – בזמן הזה; אבער בימי הפורים איז דער נס געווען מלובש בטבע, באופן פון הסתר פנים (כנ"ל), דאקעגן דער נס איצטער לטובת בני ישראל ולטובת העולם כולו, איז א נס גלוי לעיני כל העמים.

ועד כדי כך איז דער נס שבזה, אז אפילו אוה"ע האבן מכיר ומכריז געווען מיט א וואונדער – כמפורסם בפרסום הכי גדול אין אלע צייטונגען – אז דא האט פאסירט א דבר בלתי מובן כלל בשכל ובדרכי הטבע:

ניט קוקנדיק אויף דעם וואס מ'האט מכריז זיין בקול רעש גדול אז מ'גרייט זיך צו א מלחמה גדולה וארוכה, און אי אפשר בלאו הכי, און – ביידע צדדים האבן שוין פאנאנדערגעטיילט די תפקידי הצבא, און מ'האט זיך אויסגעשטעלט למלחמה מיט אלע הכנות לזה, און מ'ווייסט ניט וויפל קרבנות ר"ל וועלן פאלן – איז למרות כל זה, האט זיך בפועל אויסגעוויזן – א דבר פלא פאר אלעמען, מ'איז מודה אז מ'פארשטייט ניט ווי דאס איז אזוי שנעל פארגעקומען – אז בזמן קצר ביותר האט מען פארגענדיקט דער מלחמה, און מכריז געווען אויף דעם נצחון גמור איבער דעם מנגד.

ועד כדי כך, אז די מדינה אויף וועלכע מ'האט מנצח געווען, האט מסכים געווען און בפועל באפרייט די געפאנגענע (ובני ערובה), צוזאמען מיט בקשת מחילה ופיוס, וברצונם הטוב – היפך טבעם לגמרי, ביז אז זיי האבן אויך מגלה געווען וועגן נאך שבויים (פון מלחמות וכו' לפנ"ז), וועגן וועלכע מ'האט ניט געוואוסט.

וואס נוסף אויף דעם נס גלוי בכל זה פאר אידן (ובפרט אין ארץ הקודש) וכו', זעט מען דא א נס גלוי אויך פאר אוה"ע, אז מ'האט פארשפארט שפיכות דמים ר"ל אויך בא אוה"ע (באופן אז ס'איז אנגעקומען מיט א סך ווייניקער קרבנות וויפל מ'האט זיך פארגעשטעלט) – וואס אויך דער בירור האומות דארף דאך זיין (ניט דורך שפ"ד ר"ל, נאר) דורך אידן, בדרכי נועם ובדרכי שלום.

בלתי מוגה

(104) ישעי' רמז תצט.

(105) שמות ב, י.

(106) שם, ה.

(107) ראה מכלתא בשלח יד, ה. זח"ב ו, א.

(108) ישעי' מט, כג.

משיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן

שכר¹¹⁸: גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

לא גליא¹⁰⁹ – אז עס ווערט "מן המים משייתהו", בגאולה האמיתית והשלימה, און ביי אלע אידן איז דא שלימות בכל הענינים באופן פון "ויקהל-פקודי", "קהל גדול ישובו הנה", ומנין העשירי, "ואתם תלוקטו לאחד אחד בנ"י".

און עס ווערט אויך די שלימות הבירור פון אוה"ע – "והיתה לה' המלוכה"¹¹⁰, ובדרכי נועם ובדרכי שלום.

און די איינציקע "מלחמה" איז נאר – מלחמתה של תורה¹¹¹, ע"י תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה¹¹², אבער אויך דאס איז בדרכי נועם ובדרכי שלום, און כוונתה ותכליתה איז – "ואת והב בסופה"¹¹³,

ווארום "באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה כו', ולא יהי' עסק העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים כו', שנאמר¹¹⁴ כי מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים"¹¹⁵.

און מ'היילט דאס אלץ נאכמער צו דורך מוסיף זיין אין מעשינו ועבודתינו איצטער, כולל במיוחד בענין שהזמן גרמא – אז שטייענדיק בתוך שלשים יום קודם החג ובז' ימים האחרונים פון חודש אדר, זאל מען זען צושטעלן כל צרכי החג (חג הפסח) צו אלע די וואס דארפן דערצו אנקומען¹¹⁶, אזוי אז צו ר"ח ניסן וועט יעדער איד האבן אלע זיינע צרכים.

וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה¹¹⁷ – מקרבת עוד יותר ועוד יותר, ביז אז דורך דעם עצם החלטה בדבר – באקומט מען גלייך דעם

(109) זו"ח בראשית ח, א. מדרש תהלים ט, ב.

(110) עובדי' בסופו.

(111) מגילה טו, ב. וש"נ. וראה קידושין ל, ריש ע"ב ובפרש"י.

(112) תענית ז, א.

(113) חוקת כא, יד. קידושין שם.

(114) ישעי' יא, ט.

(115) רמב"ם סוף הל' מלכים.

(116) ראה שו"ע אדה"ז או"ח הל' פסח סתכ"ט ס"ה.

(117) ב"ב י, א.

(118) ראה שו"ע או"ח סתקע"א ס"ג. וראה תענית ח, ב.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נדפס על ידי ולזכות
הרה"ת ר' לוי יצחק הכהן וזוגתו רחל

בניהם ובנותיהם
חי' מושקא, דבורה לאה, בתי' יענטא, חביבה שרה,
מנחם מענדל הכהן, בנימין עזריאל הכהן ואברהם מאיר הכהן

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

זרחי